

**Beszélgetés Sulyok Erzsébet újságíróval
a Szent-Györgyi Albert díj elnyerése után
(1996. január 25, Délmagyarország)**

—...Mi az algebra?

—Ez most egy vizsga?

—Csak kíváncsiság.

—Minden tudományt emberek művelnek, ezért minden tudomány az antropológia része, mert az emberi hiedelemvilágot fejleszti. Vannak olyan hiedelmek, amelyek a hétköznapi életben jól alkalmazhatók. Ilyeneket találunk például az elméleti fizika termodinamika nevű ágában: amikor autót vezetünk, ezeket alkalmazzuk. És léteznek sokkal bonyolultabbak, mint például a teológia, a filozófia — és az algebra is. Az ember évezredek óta figyel a körülötte lévő valóságot, amelyről így fogalmi, megállapításai támadnak. Ezeket képes összekapcsolni, és — jóllehet újabb valóságjelenségeket nem figyel meg — belőlük újabb érvényes megállapításokra jutni. Ezt szokás logikának nevezni, illetve amennyiben egészen precízen csinálják, matematikai logikának. Zárójelben mondom: az, hogy a logika mindig helyes megállapításokhoz vezet, természetesen ugyancsak az ember hiedelemvilágába tartozik. Ellentmondások a tiszta logikában is vannak: legnépszerűbb példák a 22-es csapdája, meg a hadsereg borbélyja, aki akkor is bajban van, ha maga borotválkozik, mert akkor nem borotválhatja magát, de akkor is, ha nem, mert akkor a szabályzat szerint meg kell borotválnia magát. Nos, a matematika különböző ágai között ott van a matematikai logika is. De a logika nemcsak ága, hanem eszköze is a matematikának. Egészében a matematika a valóság megfigyelése során észrevett, függvényekkel, formákkal, műveletekkel kifejezhető szabályszerűségeket kutatja. Nem a valóság dolgait, hanem a függvényeket, formákat, stb. — a logika eszközeivel. Az algebra a műveleteket, ezek tulajdonságait, a műveletekkel „felszerelt” halmazokat vizsgálja. A válaszom tehát: az algebra az emberi hiedelemvilág matematikai ágának az a része, amely speciálisan a műveletekkel foglalkozik.

—És mi az, hogy algebrai iskola?

—Iskola? Szívesebben mondom műhelynek. Valójában nemigen vagyok én iskolafőnök. Szegeden Rédei László volt az iskolateremtő. Szerencsém volt a tanítványának lenni, és aztán egy másik nemzetközi rangú tudósnak lehettem aspiránsa Moszkvában, amikor a világban — az algebrában — volt egy nagy váltás. Így, egy kisebb meg egy nagyobb algebrai centrumban tapasztalatokat szerezve — sikerült olyasvalakivé válnom, akinek érzéke alakult az algebra néhány új irányzatához. Úgy adódott, hogy tehetséges fiatalokkal beszélgetve nekik is megtetszettek azok az új irányok és témák, amelyek eszembe jutottak. Aztán már csak az kellett, hogy ne féljek attól, hogy nekik még gyorsabban is foroghat az eszük kereke, mint az enyém. A műhelyalakítás olyasmi, mint amikor versenyző is valaki, aki lassanként az öregfiú kategóriába kezd tartozni, de ezzel egyidejűleg már viszonylag fiatal korától kezdve edző is. Ráadásul a környezetébe került fiatalokkal

nem viselkedik olyan ellenszenvesen, hogy ne csatlakoznának hozzá és ne dolgoznának vele szívesen.

—Miért kell mindig egy csapat? Az ember összpontosítson a saját dolgára!

—Tegye, aki tudja. Én valahogy nem tudtam túlságosan mélyen elmerülni a szaktudományomban. Vannak persze publikációim, amelyeket sokat idéznek, vagyis az eredményesség paraméterei dolgában nem vagyok teljesen kutyaütő... Mégis, talán kompaktabb szűkebb-szakmai tevékenység kell ahhoz, hogy valakit — mint tudóst — a tudósok közössége elismerjen.

—És mondjuk az akadémikusok közé válasszon?

—Mondjuk. A nem akadémikusok — doktorok, kandidátusok — közössége viszont bevásárolt abba a grémiumba, amely őket képviseli az Akadémián.

Semmiképpen sem vagyok tehát magányos farkas a tudományban. Kisebb farkák alkalmasnak találják a vezér szerepére. Vagy tegyük ezt inkább múlt időbe.

Szerencsére ezek azért nem farkasfalkák, ahol az öregedő vezért felfalják. Csupa emberi farkákkal volt kapcsolat; megbecsülnek akkor is, ha már nem tudok harapni. Valahogy úgy érzem, hogy szeretnek is.